

JEL L20, M21

Кузьомко Володимир Миколайович
к.е.н., доцент
Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана,
Україна
ORCID: 0000-0001-7150-3439

Рубаник Анастасія Олегівна
магістрантка
Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана,
Україна
ORCID: 0009-0005-4871-0399

e-mail: kuzomko.volodymyr@kneu.edu.ua

Kuzomko Volodymyr
PhD, Associate Professor
Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman, Ukraine

e-mail: nastia.rubanik@gmail.com
Rubanik Anastasiia
graduate student
Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman, Ukraine

АКТУАЛЬНІ РИЗИКИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА НАПРЯМИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

Анотація: У тезах досліджено актуальні ризики господарської діяльності вітчизняних підприємств, зокрема пов'язані з наслідками пандемії COVID-19 та військових дій. Розглянуто основні загрози, що впливають на стабільність бізнесу, такі як економічна нестабільність, логістичні проблеми, валютні коливання та загрози для безпеки працівників. Запропоновано напрями мінімізації ризиків шляхом диверсифікації продуктів, гнучкості у виробничих процесах, а також використання сучасних технологій управління ланцюгами постачання.

Ключові слова: ризики, економічна нестабільність, логістичні проблеми, безпека.

CURRENT RISKS OF ECONOMIC ACTIVITIES OF DOMESTIC ENTERPRISES AND DIRECTIONS OF THEIR MINIMIZATION

Summary: The thesis investigates the current risks of business operations in Ukrainian enterprises, particularly in light of the COVID-19 pandemic and military actions. Key threats affecting business stability, such as economic instability, logistical issues, currency fluctuations, and employee safety threats, are examined. Strategies for risk minimization are proposed, including product diversification, flexibility in production processes, and the use of modern supply chain management technologies.

Keywords: risks, economic instability, logistical issues, security.

Вітчизняні підприємства діють у надзвичайно складному бізнес-середовищі, яке характеризується постійними змінами та ризиками. Зокрема,

наслідки пандемії COVID-19 та повномасштабні військові дії на території України загострили вже існуючі проблеми та створили нові виклики для бізнесу. У таких умовах ефективне управління ризиками є вирішальним для стабільного функціонування підприємств.

Метою цієї публікації є визначення основних ризиків, з якими стикаються українські підприємства в сучасних умовах, а також розробка пропозицій щодо ефективних напрямів мінімізації цих ризиків.

Спочатку вітчизняний бізнес зіштовхнувся зі значними ризиками внаслідок пандемії COVID-19. Багато компаній різко відчували погіршення ключових економічних показників внаслідок зменшення попиту, обмежень в роботі та фінансових труднощів. В результаті пандемії підприємства були вимушені оперативно реагувати на ринкові зміни та адаптуватись до дистанційної роботи внаслідок введення карантинних обмежень. Систематизація ключових ризиків, що виникли внаслідок пандемії, дозволяє виокремити такі ключові з них, як: економічна нестабільність, турбулентність на фінансових ринках, зміни в споживчому попиті, локдауни та обмеження, технологічні проблеми, загроза для здоров'я та безпеки працівників, припинення діяльності тощо.

Після маневрування у цих складних умовах, ситуація почала потроху поліпшуватись, але початок повномасштабного вторгнення додав ще більших проблем для бізнесу. Компанії зіштовхнулися з принципово новими викликами та ризиками, такими як: пошкодження виробничих потужностей та інфраструктури, блокада логістичних маршрутів, валютні коливаннями, простої та зупинки виробництва, енергетичні проблеми, відтік працівників, збільшення небезпек для життя та здоров'я працюючих тощо. Все це викликало необхідність як у додатковому та всебічному аналізі можливих ризиків, так і пошуку адекватних механізмів та інструментів їх мінімізації.

Узагальнення можливих методів та інструментів мінімізації цих ризиків дозволяє, перш за все, виокремити такі з них, які, на наш погляд, є найбільш дієвими в сучасних умовах бізнес-середовища в Україні. В першу чергу, до таких варто віднести наступні:

1. Диверсифікація продуктів та послуг - підприємства можуть мінімізувати вплив змін у попиті через розширення асортименту продуктів та вихід на нові ринки.

2. Пошук нових ринків збуту - розширення географії збуту допоможе зменшити ризик залежності від внутрішнього ринку та збільшить стійкість бізнесу до економічних коливань в країні.

3. Комунікація з клієнтами - активна комунікація дозволяє вчасно реагувати на зміни та пропонувати відповідні рішення. Також важливо впроваджувати сучасні інформаційні системи взаємодії з клієнтами, впроваджувати моделі штучного інтелекту, що дозволить розуміти зміни в споживчому попиті та прогнозувати майбутні тенденції.

4. Диверсифікація інвестицій - дозволить зменшити ризик збитків в разі коливань на фінансових ринках. Додатково необхідно провадити ретельне планування фінансових ресурсів, враховуючи можливість негативних коливань на ринках.

5. Використання сучасних технологій управління логістичними процесами - впровадження програмного забезпечення для оптимізації логістики дозволить покращити управління ланцюгами постачання та зменшити залежність від імпортованих товарів.

6. Впровадження гнучких графіків роботи та можливість працювати з дому для зниження скупчення людей в офісах, забезпечення працівників необхідними технічними засобами для ефективної віддаленої роботи.

7. Створення детального плану дій на випадок надзвичайних ситуацій, визначити ключові процеси та функції, які повинні продовжуватися під час кризових ситуацій.

8. Фінансові резерви та захист - підприємства можуть зменшити ризики через створення фінансових резервів, використання інструментів хеджування валютних ризиків та страхування активів.

9. Розміщення складів у різних регіонах для зменшення ризику одночасного пошкодження всіх запасів, формування стратегічних запасів продукції для забезпечення безперервної діяльності під час кризових ситуацій. Також важливим є страхування вантажів та логістичних операцій від ризиків, пов'язаних з пошкодженням інфраструктури, бюджетування додаткових витрат на випадок пошкодження інфраструктури та зміни маршрутів доставки.

10. Використання декількох джерел енергії – це може допомогти зменшити залежність від одного джерела та забезпечити енергетичну незалежність у випадку перебоїв з постачанням електроенергії.

Отже, на сьогодні контроль та мінімізація ризиків – це одна з найважливіших складових системи управління сучасним бізнесом. В умовах підвищеної турбулентності середовища використання різноманітних напрямів та інструментів управління ризиками дозволяє підприємствам адаптуватися до змін та створювати сприятливі умови для виживання в даний час та нарощування результативності діяльності в майбутньому.

Література

1. Балдинюк В. М. Управління ризиками господарської діяльності підприємства та шляхи їх зниження. *Економіка та суспільство*. 2023. № 57.
2. Майстро Р. Г., Васильцова С. О. Ризики діяльності підприємств України в умовах пандемії та карантинних обмежень. *Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки)*. 2021. №2. С. 27-31.

References

1. Baldynyuk V. (2023). Management of risks of economic activity of the enterprise and ways to reduce them. *Economy and society*, (57).
2. Maistro, R., & Vasytsova, S. (2021). Risks of activity of ukrainian enterprises in the conditions of a pandemic and quarantine restrictions. *Bulletin of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (economic sciences)*, (2), 27–31.